

**PASTORAAL WERKERS EN WERKSTERS
IN HET AARTSBISDOM MECHELEN-BRUSSEL**

OVER HET STATUUT VAN DE PASTORAAL WERK(ST)ER

Inleiding	2
1. Kerkrechtelijk-pastoraal bepaling.....	2
2. Burgerrechtelijke bepalingen	3
3. Ecclesialogische bronnen	4

Inleiding

Pastoraal werk(st)ers in het aartsbisdom Mechelen-Brussel zijn lekengevolgen, mannen en vrouwen, die op basis van hun doopsel en vormsel door hun bisschop geroepen worden om hem bij de uitoefening van zijn pastoraal verantwoordelijkheid bij te staan.

Van hun bisschop ontvangen de pastoraal werk(st)ers binnen de normen van het canoniek recht een welbepaalde pastoraal opdracht in taken waarvoor geen ambtelijke wijding vereist is. Met hun bisschop en met de priesters en de diakens gaan zij aldus hun medegevolgen en de andere mensen in Christus' naam mee voor op de weg van het evangelie.

Bij het vervullen van hun opdracht worden de pastoraal werk(st)ers - zoals de gewijde ambtsdragers - ook gedragen door de kerkgemeenschap zelf. Zij voeden zich aan het geloof van de Kerk; en zij vinden steun en bemoediging in de verbondenheid met hun concrete geloofsgemeenschap en in de samenwerking met de vele andere medewerk(st)ers, b.v. in het kader van de pastoraal ploeg of parochieploeg waarvan zij deel uitmaken.

Hierna volgt een statuut dat de positie van de pastoraal werk(st)ers nog nader bepaalt, zowel in kerkrechtelijke als in burgerrechtelijke zin.

1. KERKRECHTELIJK-PASTORAAL BEPALINGEN

- a. *De kandida(a)t(e) heeft de door de Aartsbisschop voorgeschreven opleiding met vrucht gevolgd (can. 231 § 1).*
- b. *In een brief aan de Aartsbisschop drukt de kandida(a)t(e) de bereidheid uit om een canonieke pastoraal opdracht te vervullen volgens de zending die de Aartsbisschop hem/haar toevertrouwt, en om zich na de aanstelling verder tot de vervulling van deze opdracht te bekwamen. Voor gehuwden wordt deze brief meeondertekend door de echtgeno(o)t(e) (cf. can. 1050, 3°); voor de religieuzen door de bevoegde verantwoordelijke (can. 682, § 1).*
- c. *In een benoemingsbrief zendt de Aartsbisschop de kandida(a)t(e) als pastoraal werk(st)er en verleent hij hem/haar een canonieke pastoraal opdracht. De concrete taken die deze opdracht impliceert, worden na overleg met de pastoraal werk(st)er en de betrokken verantwoordelijken door de vicaris of zijn afgevaardigde vastgelegd. Deze nadere taakomschrijving wordt in bijlage bij de benoemingsbrief gevoegd.*
- d. *De aanstelling tot pastoraal werk(st)er gebeurt bij voorkeur tijdens een liturgische viering in de geloofsgemeenschap waarin de betrokkene voortaan zal werken. Bij een kandida(a)t(e) uit de territoriale pastoraal wordt de Aartsbisschop daarbij vertegenwoordigd door de deken ; bij een kandida(a)t(e) uit de categoriale pastoraal door de vicariale verantwoordelijke. In naam van de Aartsbisschop leest diens vertegenwoordiger de benoemingsbrief voor en verklaart hij de kandida(a)t(e) voor aangesteld, waarna door heel de aanwezige gemeenschap voor de nieuwe pastoraal werk(st)er gebeden wordt.*

- e. *De canonieke opdracht geldt voor een periode van maximum vijf jaar. Indien de concrete omstandigheden het vereisen en alleszins uiterlijk na vier jaar heeft er met de pastoraal werk(st)er een bespreking plaats over zijn/haar geloofsinzet en pastoraal werk. Dit gesprek gebeurt - persoonlijk of via een afgevaardigde - door de betrokken vicaris, die daarna een aanvraag tot hernieuwing of wijziging van de canonieke opdracht bij de Aartsbisschop kan indienen. Vanaf de leeftijd van 65 jaar kan de pastoraal werk(st)er telkens slechts voor drie jaar benoemd worden.*
- f. *De pastoraal werk(st)er kan ten allen tijde vragen ontheven te worden van de canonieke pastoraal opdracht. Na de aanvaarding door de Aartsbisschop van deze aanvraag tot ontslag vervalt de benoeming van de betrokkene tot pastoraal werk(st)er. Ook de Aartsbisschop zelf kan een einde stellen aan de canonieke pastoraal opdracht. Vooraleer hij de canonieke opdracht intrekt, is er in ieder geval een gesprek tussen hemzelf of een door hem aangeduide verantwoordelijke en de pastoraal werk(st)er zelf. Hij wint ook het advies in van de canonieke verantwoordelijke ter plaatse en van zijn medewerk(st)ers, van de vicariale verantwoordelijke en de Diocesane Commissie Pastoraal Werk(st)ers.*

2. BURGERRECHTELIJKE BEPALINGEN

- a. *Arbeidsovereenkomst*
1. *Voor de pastoraal werk(st)er die voltijds of deeltijds wordt bezoldigd, wordt door de werkgever een arbeidsovereenkomst opgesteld in de termen voorgescreven door de burgerlijke wetgeving. Er wordt aldus een bediendestatuut toegewezen met de nodige sociale zekerheid.*
  2. *In de arbeidsovereenkomst wordt de voltijdse of deeltijdse betrekking precies bepaald op basis van de taakomschrijving die bij de canonieke benoemingsbrief gevoegd is. Wanneer deze betrekking aldus veel animatiewerk inhoudt, wordt in de mate van het mogelijke een vlottend uurrooster afgesproken.*
  3. *De arbeidsovereenkomst wordt aangegaan voor onbeperkte duur, met een proeftijd van drie maanden.*
  4. *Met inachtneming van de wettelijke procedures kan de werkgever de arbeidsovereenkomst beëindigen. Dit gebeurt wanneer de betrokken canonieke pastoraal opdracht na de voorziene maximale duur van 5 jaar niet hernieuwd wordt of wanneer zij op een ander moment ingetrokken wordt. Concreet betekent dit dat de in het kerkrechtelijk statuut voorziene werkbepreking (cf. nr. 1.5.) voor de bezoldigde pastoraal werk(st)er reeds aan het einde van het vierde jaar van elke lopende canonieke pastoraal opdracht plaats heeft. Bij positieve evaluatie loopt de arbeidsovereenkomst gewoon verder. In het tegengestelde geval betekent de werkgever met inachtneming van de bij wet voorziene vooropzegperiode de vooropzeg ter beëindiging van de arbeidsovereenkomst.*

5. *Voor een pastoraal werk(st)er die naast de pastoraal activiteiten een voltijdse betrekking heeft met het hieraan verbonden sociaal en financieel statuut, wordt geen arbeidsovereenkomst naar burgerlijke maat opgemaakt, omdat zijn/haar pastoraal werk principieel ook niet bezoldigd wordt.*

b. Materiële omkadering

1. *Voor elke pastoraal werk(st)er - en dus niet alleen voor wie bezoldigd wordt, maar ook voor wie onbezoldigd werkzaam is - wordt door de werkgever resp. de plaatselijke verantwoordelijke gezorgd voor de materiële omkadering.*
2. *De hier bedoelde materiële omkadering omvat de terugbetaling van alle kosten die de pastoraal werk(st)er omwille van de uitoefening van de toevertrouwde canonieke pastoraal opdracht gedragen heeft, o.a. de verplaatsingskosten, en een aangepaste verzekering inzake arbeidsongevallen, burgerlijke aansprakelijkheid en eventueel ook loonderving.*

c. Incompatibiliteit

Er is onverenigbaarheid tussen het mandaat van de Pastoraal Werk(st)er en een politiek of syndicaal mandaat.

3. ECCLESIOLOGISCHE BRONNEN.

Lumen Gentium, nr. 30 : *De gewijde herders weten immers zeer goed, hoe overvloedig de leken tot het welzijn van geheel de Kerk bijdragen. De herders zijn er zich inderdaad van bewust, dat zij door Christus niet werden aangesteld om de gehele heilszending van de Kerk tegenover de wereld uitsluitend op eigen schouders te nemen: integendeel het behoort tot hun verheven taak de gelovigen zo te besturen en hun diensten en begaafdheden zo te erkennen, dat allen en elk op zijn manier aan de gemeenschappelijke opdracht eensgezind meewerken.*

Lumen Gentium nr.33 : *Behalve tot dit apostolaat, dat volstrekt alle gelovigen aangaat, kunnen de leken bovendien geroepen worden om op verschillende wijzen meer onmiddellijk met de Hiërarchie mee te werken in navolging van die mannen en vrouwen, die de apostel Paulus bij zijn evangelische arbeid behulpzaam waren en zeer veel voor de Heer hebben gewerkt (cf. Fil. 4,3; Rom. 16,3 vv.). Daarenboven bezitten zij de aanleg om tot bepaalde kerkelijke functies, met het oog op geestelijk nut, door de Hiërarchie te worden aangesteld. Op alle leken drukt dus de verheven last zich in te spannen om het goddelijk heilsplan tot alle mensen, in alle tijden en op alle plaatsen, te doen doordringen. Daarom dient op alle mogelijke wijzen de weg voor hen open te staan overeenkomstig hun krachten en naargelang de noden van de tijd aan het heilswerk van de Kerk, ook van hun kant uit, ijverig deel te nemen. (Zie ook Apostolicam actuositatem, nr. 24)*

Christifideles laici, nr. 23 : *De heilszending van de Kerk in de wereld wordt niet alleen vervuld door de bedienaren uit kracht van hun wijdingssacrament maar ook door alle leken gelovigen; krachtens hun staat van gedoopten en hun specifieke roeping nemen zij inderdaad, ieder in eigen mate, deel aan het priesterlijke, profetische en koninklijke ambt van Christus.*

Als de noodzaak of het nut van de Kerk het eisen, kunnen de herders ... aan de leken gelovigen bepaalde taken toevertrouwen die met hun eigen herderlijke bediening verbonden zijn maar niet het kenmerk van de wijding vereisen, in overeenstemming met de normen die vastgesteld zijn door het algemene recht. ...

Mechelen, 26 februari 2002.

Kardinaal Godfried Danneels

Aartsbisschop van Mechelen-Brussel

Mgr. Luc De Hovre

Hulpbisschop voor Brussel

Mgr. Jan De Bie

Hulpbisschop voor Vlaams-Brabant en Mechelen